

فهرست

۵	درس اول: همسایه‌ی ما
۷	درس دوم: این‌جا محله‌ی ماست
۹	درس سوم: خرید و فروش در محله
۱۲	درس چهارم: نقشه‌ی محله‌ی ما
۱۴	درس پنجم: زندگی در شهر و روستا
۱۸	درس ششم: جهت‌های جغرافیایی
۲۰	درس هفتم: جغرافی‌دانان چگونه محیط‌های زندگی را مطالعه می‌کنند؟
۲۲	درس هشتم: نخستین روستاها چگونه به وجود آمدند؟
۲۵	درس نهم: نخستین شهرها چگونه به وجود آمدند؟
۲۹	درس دهم: مورخان چگونه گذشته را مطالعه می‌کنند؟
۳۱	درس یازدهم: سفری به شهر باستانی همدان
۳۵	درس دوازدهم: سفری به تخت جمشید (۱)
۳۸	آزمون نیم‌سال اول
۴۱	درس سیزدهم: سفری به تخت جمشید (۲)
۴۵	درس چهاردهم: سفری به شهر باستانی کرمانشاه
۵۰	درس پانزدهم: کوه‌ها و دشت‌های زیبا
۵۴	درس شانزدهم: آب و هوا
۵۶	درس هفدهم: نواحی آب و هوایی ایران
۶۰	درس هجدهم: پوشش گیاهی و زندگی جانوری در ایران
۶۳	درس نوزدهم: از محیط زیست مراقبت کنیم
۶۶	درس بیستم: نشانه‌های ملی ما
۶۸	درس بیست و یکم: تقویم
۷۰	درس بیست و دوم: روزهای مهم
۷۳	آزمون نیم‌سال دوم (۱)
۷۵	آزمون نیم‌سال دوم (۲)

خانه‌ی ما در محله‌ای از یک شهر یا روستا قرار دارد. هر یک از ما ساکن یک محله هستیم.

نکته محله قسمتی از یک شهر یا روستا است که در آن گروهی از مردم در همسایگی یکدیگر زندگی می‌کنند.

- از حال یکدیگر باخبر باشند.
- در هر محله، خوب است همسایه‌ها به هم کمک کنند.
- با هم مهربان باشند.

نکته پیامبر گرامی ما حضرت محمد (ص) فرموده‌اند: «اگر می‌خواهید خدا و پیامبر، شما را دوست داشته باشند، امانتدار و راستگو

باشید و با همسایگان خود به نیکی رفتار کنید.»

برای زندگی در محله یا خانه‌های آپارتمانی و همسایگی با دیگران مانند خانه و مدرسه مقرراتی وجود دارد.

بهرخی از مقررات زندگی در محله

۱ زمان استراحت همسایه‌ها، در کوچه بازی و سروصدا نکنیم.

۲ در خانه صدای رادیو و تلویزیون را بلند نکنیم.

۳ زباله‌ها را در جای مخصوص بگذاریم تا محل زندگی همسایه‌ها کثیف و آلوده نشود.

۴ ترقه‌بازی نکنیم؛ چون هم موجب آزار همسایه‌ها می‌شود و هم ممکن است به خود

و دیگران صدمه بزنیم.

سوالات درس اول

۱- در جای خالی کلمات مناسب بنویسید.

- ۱ قسمتی از یک شهر یا روستا که در آن گروهی از مردم در همسایگی یکدیگر زندگی می‌کنند، _____ نام دارد.
- ۲ حضرت محمد (ص) فرموده‌اند: «اگر می‌خواهید خدا و پیامبر، شما را دوست داشته باشند، _____ و _____ باشید و با همسایگان خود به نیکی رفتار کنید.»

نادرست	درست
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

۲- درستی یا نادرستی عبارات های زیر را مشخص کنید.

- ۱ هر کس اجازه دارد در خانه‌ی خودش صدای رادیو و تلویزیون را بلند کند.
- ۲ در محله، ما باید مانند خانه و مدرسه مقررات را رعایت کنیم.
- ۳ ترقه‌بازی خطرناک است ولی موجب آزار همسایگان نمی‌شود.
- ۴ در محله، گروهی از مردم در همسایگی یکدیگر زندگی می‌کنند.

۳- به پرسش‌های زیر پاسخ کامل دهید.

- ۱ محله را تعریف کنید.
- ۲ پیامبر (ص) درباره‌ی حقوق رفتار با همسایگان، چه فرموده‌اند؟
- ۳ سه مورد از همکاری بین همسایه‌ها را بنویسید.
- ۴ طبق فرمایش پیامبر (ص) اگر بخواهیم خدا و پیامبر ما را دوست داشته باشیم، باید چگونه رفتار کنیم؟

۴- گزینه‌ی درست را انتخاب کنید.

۱ این سخن از کیست؟
اگر می‌خواهید خدا و پیامبر، شما را دوست داشته باشند، امانتدار و راستگو باشید و با همسایگان خود به نیکی رفتار کنید.

الف) امام رضا (ع)	ب) حضرت محمد (ص)	ج) امام صادق (ع)	د) امام علی (ع)
- ۲ کدام مورد از مقررات یک محله نمی‌باشد؟
الف) پارک اتومبیل جلوی پارکینگ همسایه
ب) بلندنکردن صدای رادیو و تلویزیون
ج) گذاشتن زباله‌ها در جای مخصوص
د) بازی نکردن در محله، هنگام استراحت همسایه‌ها
 - ۳ کدام مورد نشان‌دهنده‌ی همدلی و همکاری اعضای محله است؟
الف) برگزاری جشن نیمه‌ی شعبان
ب) نظافت محله
ج) عیادت از یکی از اعضای محله که بیمار است.
د) همه‌ی موارد

پاسخ سؤالات درس اول

۱ پاسخ ۱	۲ امانتدار - راستگو
۱ محله	۳ نادرست
۲ پاسخ ۲	۴ درست
۱ نادرست	۲ درست
۳ پاسخ ۳	
۱ محله قسمتی از یک شهر یا روستاست که در آن گروهی از مردم در همسایگی یکدیگر زندگی می‌کنند.	
۲ اگر می‌خواهید خدا و پیامبر شما را دوست داشته باشند، با همسایگان خود به نیکی رفتار کنید.	
۳ برگزاری جشن‌ها و عزاداری‌ها، کمک در اسباب‌کشی، عیادت بیماران	
۴ امانتدار و راستگو باشیم و با همسایگان خود به نیکی رفتار کنیم.	
۱ پاسخ ۴	۲ گزینه‌ی الف
۱ گزینه‌ی ب	۳ گزینه‌ی د

مطالعات اجتماعی چهارم - ماجراهای من و درسام

در هر محله‌ای که ما زندگی می‌کنیم مکان‌های مختلفی وجود دارد؛ مانند: مغازه‌ها، مسجد، مدرسه، خانه‌های مردم، فضای سبز، بوستان‌ها و ...

مسجد محله‌ی ما

یکی از محل‌های اجتماع مردم در محله، مسجد است.

مردم در مسجد علاوه بر عبادت خدا با یکدیگر آشنا می‌شوند. از حال هم خبر می‌گیرند

و برای حل مشکلات محله‌ی خود با یکدیگر مشورت می‌کنند.

دعا

نکته مسجد، محل برگزاری مراسم‌هایی مانند

عزاداری

جشن‌های مربوط به عیدهای مذهبی است.

برای برگزاری نماز جماعت در مسجد، مردم پشت سر امام جماعت در صف‌های منظم رو به قبله می‌ایستند. امام جماعت جلوتر از

همه در محراب قرار می‌گیرد.

بوستان محله‌ی ما

در بیشتر محله‌ها یک بوستان یا فضای سبز وجود دارد که مردم برای استراحت و ورزش به آن‌جا می‌روند.

برخی از بوستان‌ها وسایل بازی و ورزش مخصوص کودکان دارند.

همه‌ی ما باید برای تمیز نگه داشتن بوستان‌ها و مراقبت از آن تلاش کنیم.

نقل مکان برخی از افراد به محل دیگر

تغییر شکل و نوع ساختمان‌ها و فعالیت‌ها

ایجاد امکانات عمومی جدید

نکته با گذشت زمان در محله‌ها تغییراتی به وجود می‌آید؛ از جمله

سوالات درس دوم

۱- در جاهای خالی کلمات مناسب بنویسید.

۱ مسجد، محل برگزاری مراسمی چون دعا، عزاداری و جشن‌های مربوط به _____ است.

۲ در مسجد برای نماز، امام جماعت جلوتر از همه در _____ قرار می‌گیرد.

۳ مردم در مسجد برای نماز، پشت سر امام جماعت در صف‌های _____ رو به _____ می‌ایستند.

۴ معمولاً مردم برای استراحت و ورزش به _____ محله می‌روند.

نادرست	درست
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

۲- درستی یا نادرستی عبارات های زیر را مشخص کنید.

- ۱ با گذشت زمان در محله تغییراتی به وجود می آید.
- ۲ مردم در مسجد فقط به عبادت خدا می پردازند.
- ۳ مردم در مسجد برای نماز، در کنار امام جماعت رو به قبله می ایستند.
- ۴ در مسجد، مردم برای حل مشکلات محله ی خود با یکدیگر مشورت می کنند.
- ۵ یکی از محل های اجتماع مردم در محله، مسجد است.

۳- به پرسش های زیر پاسخ کامل بدهید.

- ۱ مردم در مسجد چه کارهایی انجام می دهند؟ (۳ مورد)
- ۲ با گذشت زمان چه تغییراتی ممکن است در محله ایجاد شود؟
- ۳ شما برای مراقبت از بوستان ها چه کارهایی انجام می دهید؟
- ۴ در مسجد چه مراسم هایی برگزار می شود؟

۴- گزینه ی درست را انتخاب کنید.

- ۱ در مسجد به چه جایی «محراب» می گویند؟
 - الف) محل ایستادن امام جماعت
 - ب) محل برگزاری نماز جماعت
 - ج) محل سخنرانی امام جماعت
 - د) صحن روبه روی مسجد
- ۲ کدام مورد از تغییرات یک محله در اثر گذشت زمان نمی باشد؟
 - الف) نقل مکان برخی از افراد به محل دیگر
 - ب) ایجاد امکانات عمومی جدید
 - ج) تغییر شکل و نوع ساختمان ها
 - د) برگزاری جشن های مربوط به عیدهای مذهبی در محله
- ۳ کدام یک از مراسم زیر در مسجد برگزار می شود؟
 - الف) دعا
 - ب) جشن های مربوط به عیدهای مذهبی
 - ج) عزاداری
 - د) همه ی موارد

مطالعات اجتماعی چهارم - ماجراهای من و درس

پاسخ سوالات درس دوم

۱ عیدهای مذهبی	۲ محراب	۳ منظم - قبله	۴ بوستان
۱ درست	۲ نادرست	۳ نادرست	۴ درست
۱ درست	۲ نادرست	۳ نادرست	۴ درست
۱ درست	۲ نادرست	۳ نادرست	۴ درست

- ۱ مردم در مسجد علاوه بر عبادت خدا، با یکدیگر آشنا می شوند، از حال هم خبر می گیرند و برای حل مشکلات محله ی خود با یکدیگر مشورت می کنند.
- ۲ مردم یک محله برای زندگی به جای دیگری می روند و افرادی دیگر به آنجا (محله) نقل مکان می کنند. شکل و نوع ساختمان ها و فعالیت ها نیز تغییر می کند. بعضی وقت ها هم امکانات عمومی جدید ایجاد می شود.
- ۳ ۱) چمن ها را لگد نمی کنیم. ۲) گل ها را نمی چینیم. ۳) به وسایل بازی آسیب نمی زنیم. ۴) زباله ها را در سطل های مخصوص می ریزیم.
- ۴ دعا، عزاداری و جشن های مربوط به عیدهای مذهبی

- ۱ گزینه ی الف
- ۲ گزینه ی د
- ۳ گزینه ی د

